

Reinhard STEENNOT

Hoofddocent, Instituut
Financieel Recht, Ugent

**Renzo VAN DER
BRUGGEN**

Doctorandus/assistent,
Instituut Financieel Recht,
Ugent

Michiel DE MUYNCK

FWO-navorser, Instituut
Financieel Recht, Ugent

Artikelen 10, 11 en 15 Wet Consumentenkrediet: over informatie, toelichting, advies en onthouding

1. Inleiding

1. Bij het bestuderen van de Wet Consumentenkrediet¹ merken we op dat de artikelen 10, 11 en 15 WCK samen de precontractuele verhouding tussen de kredietnemer en kredietgever (in voorkomend geval de kredietbemiddelaar) regelen. Vooreerst moet er volgens artikel 10 WCK bepaalde *informatie worden ingewonnen* omtrent de financiële situatie en de terugbetalingsmogelijkheden van de consument. Het tweede lid van artikel 15 WCK sluit hierop aan door te stellen dat er op grond van die informatie (en een raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren) geoordeeld moet worden of de consument al dan niet in staat zal zijn om het krediet terug te betalen. Indien dit niet het geval is, moet het krediet worden geweigerd.

Artikel 11 WCK verplicht de kredietgever (kredietbemiddelaar) tot het *verstrekken van informatie en toelichting* aan de consument zodat deze met kennis van zaken een beslissing kan nemen. Artikel 15, lid 1 WCK bepaalt vervolgens dat de kredietgever (kredietbemiddelaar) moet zoeken naar het meest passende krediet voor de betrokken consument.

2. Artikel 10 WCK

2.1. Info over de consument

2. De kredietgever (kredietbemiddelaar) moet aan de consument die om een kredietovereenkomst verzoekt (en in voorkomend geval de steller van een persoonlijke zekerheid) de juiste en volledige informatie vragen die hij noodzakelijk acht om de financiële toestand en terugbetalingsmogelijkheden van de consument te beoordelen. Volgens de wet moeten in ieder geval ook de lopende financiële verbintenissen onder de loep worden genomen². De kredietgever (kredietbemiddelaar) zal bijvoorbeeld informatie moeten inwinnen omtrent de consument zijn lopende kredieten, inkomen (uit werk of andere), te betalen huurgelden, te betalen onderhoudsgelden, familiale situatie (aantal kinderen ten laste), etc. In de praktijk werkt de kredietgever (kredietbemiddelaar) enerzijds met een raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren³ en anderzijds met een vragenlijst⁴.

Uit de rechtspraak blijkt dat artikel 10 WCK een actieve ondervragingsverplichting oplegt aan de kredietgever (kredietbemiddelaar)⁵. Hij moet het initiatief nemen

1. Wet 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, BS 9 juli 1991, 15203 (zoals onder meer gewijzigd door de wet van 13 juni 2010 tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, BS 21 juni 2010, 38338). Hierna 'WCK' of 'de wet'.
2. Zie art. 10, lid 1 WCK.
3. Wat tevens verplicht is gesteld door art. 15, lid 2 WCK.
4. De gevraagde informatie mag in geen enkel geval betrekking hebben op het ras, de etnische afstamming, het seksueel gedrag, de gezondheid, de overtuigingen of activiteiten op politiek, levensbeschouwelijk of godsdienstig gebied of het lidmaatschap van een vakbond of van een ziekenfonds (art. 10, lid 2 WCK).
5. Zie bv. Vred. Berchem 5 januari 1999, *Jaarboek Kredietrecht* 1999, 49, *DCCR* 1999, 88, *RW* 1999-2000, 1345, *T.Vred.* 2000, 109; Vred. Sint-Niklaas 4 december 2001, *Jaarboek Kredietrecht* 2001, 161, *AJT* 2001-02, 1030.

om informatie te verwerven omtrent de terugbetalingsmogelijkheden, de financiële situatie en de lopende financiële verbintenissen van de consument⁶. Ter illustratie geven wij een voorbeeld van het vredegericht te Arendonk⁷: een kredietgever wist dat de kredietnemer gescheiden was en kinderen had, maar peilde niet naar het al dan niet moeten betalen van alimentatiegelden. De kredietgever was van mening dat dit niet zijn plicht was om te vragen, maar de consument dit spontaan diende mee te delen. De rechter oordeelde echter dat de kredietgever, in deze context, actief de vraag moest stellen of de consument alimentatiegelden diende te betalen.

3. Dient de consument te bewijzen dat de kredietgever (kredietbemiddelaar) niet voldoende informatie heeft ingewonnen⁸? Volgens het Hof van Cassatie⁹ ligt die bewijslast in de eerste plaats bij de consument. De kredietgever (kredietbemiddelaar) moet evenwel, eveneens volgens het Hof, meewerken op het niveau van de bewijsvoering. In de praktijk betekent dit dat heel wat rechters van de kredietgever verlangen dat hij een document kan voorleggen waaruit blijkt dat er voldoende informatie werd ingewonnen. Deze manier van werken lijkt inderdaad een oplossing te bieden voor het negatief bewijsprobleem waarmee de consument anders wordt geconfronteerd. De rechtszekerheid zou evenwel gebaat zijn met een expliciete regel (in de wet) die de bewijslast bij de kredietgever (kredietbemiddelaar) legt. De bewijslast omtrent de raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren is sinds kort wettelijk geregeld (*infra* nr. 24).

4. In het licht van de informatie-inwinningsverplichting wordt soms de vraag opgeworpen of het niet aan te raden is te werken met een standaardvragenlijst. De idee om een standaardvragenlijst te hanteren, is niet nieuw in het financieel recht. De invoering ervan is echter een politieke keuze. Het is nuttig in deze context de vergelijking te maken met de gedragsregelen die gelden bij de aanbidding van beleggingsdiensten. Ondanks het feit dat de gedrags-

regelen bij beleggingsdiensten geen standaard vragenlijst vereisen, wordt in de Wet Financieel Toezicht en het daarbij behorende KB vrij gedetailleerd bepaald waaromtrent informatie moet worden ingewonnen¹⁰. Zo wordt in verband met de financiële situatie van de belegger heel precies aangegeven welke informatie moet worden gevraagd. Het lijkt mogelijk om ook in het kader van het consumentenkrediet dergelijke richtsnoeren, *guidelines* op te stellen omtrent welke elementen minstens informatie moet worden gevraagd. Dit zou *an sich* al een hele stap voorwaarts zijn.

5. Ook de consument heeft op grond van artikel 10 WCK een verplichting. De consument dient juist en volledig te antwoorden op de vragen die hem worden gesteld¹¹. Met andere woorden: de consument moet ter goeder trouw op de vragen antwoorden. Bijvoorbeeld: een kredietgever vraagt naar het inkomen van de consument. De consument verdient op dat ogenblik 1500 EUR netto, maar weet dat hij een maand later geen werk meer zal hebben. De goede trouw vereist dat de consument dit zal meedelen aan de kredietgever. Deze verplichting van de consument doet evenwel geen afbreuk aan de actieve ondervragingsverplichting van de kredietgever (kredietbemiddelaar).

6. De vraag rijst of er op de kredietgever (kredietbemiddelaar) een verificatieverplichting rust. Met andere woorden, gaat de kredietgever (kredietbemiddelaar) in de fout wanneer hij de van de consument verkregen informatie niet verifieert? In de rechtspraak is er een tendens die stelt dat de kredietgever verplicht is om de informatie te verifiëren voor zover dit op eenvoudige wijze mogelijk is¹². Zo kunnen verklaringen omtrent het loon eenvoudig geverifieerd worden aan de hand van een loonfiche en kunnen verklaringen over andere kredieten eenvoudig gecontroleerd worden op basis van een raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren. Als een kredietgever (kredietbemiddelaar) merkt dat de verklaringen niet stroken met de werkelijkheid, moet hij op zijn

6. Zie ook D. BLOMMAERT en F. NICHELS, "Artikel 10 WCK" in *Artikelsgewijze commentaar Financieel Recht*, Antwerpen, Kluwer, losbl.; A. DE BOECK, "De aansprakelijkheid van de kredietverlener en de informatieverplichting van de consument" (noot onder Vred. Gent 18 juli 1995), *RW* 1995-96, 1272; R. STEENNOT, "Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)", *TPR* 2009, 421.
7. Vred. Arendonk 12 mei 2009, *NJW* 2011, afl. 241, 307, noot R. STEENNOT.
8. Zie voor een meer gedetailleerde bespreking R. STEENNOT, "Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)", *TPR* 2009, 418-420, randnr. 243 en de aldaar gemaakte verwijzingen.
9. Cass. 10 december 2004, *NJW* 2005, 951, *RCJB* 2005, 680, noot J.P. BUYLE, *Jaarboek Kredietrecht* 2005, noot F. DE PATOUL, *T.Vred.* 2007, 392, noot R. STEENNOT.
10. Zie art. 27, § 4, 5 en 6 wet 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, *BS* 4 september 2002, 39121; art. 15, 16 en 17 koninklijk besluit 3 juni 2007 tot bepaling van nadere regels tot omzetting van de richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten, *BS* 18 juni 2007, 32935.
11. Voor toepassingen zie Rb. Brugge 31 januari 2003, *T.Vred.* 2003, 224; Rb. Antwerpen 16 januari 2004, *NJW* 2004, 1065; Vred. Houthalen-Helchteren 14 september 2004, *Jaarboek Kredietrecht* 2004, 29.
12. Zie ook Rb. Brugge 31 januari 2003, *T.Vred.* 2003, 224; Vred. Waregem 6 april 2004, *Jaarboek Kredietrecht* 2004, 9; Vred. Ronse 27 juli 2004, *Jaarboek Kredietrecht* 2004, 18; Vred. Gent 6 januari 2005, *RABG* 2005, 345; Vred. Kortrijk 28 juni 2005, *Jaarboek Kredietrecht* 2005, 34; Vred. Diksmuide 8 januari 2007, *Jaarboek Kredietrecht* 2007, 39; R. STEENNOT, "Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)", *TPR* 2009, 421-422, randnr. 246.

minst beseffen dat hij niet zomaar op de verklaringen van de consument kan vertrouwen.

7. Een miskennis van artikel 10 WCK kan plaatsvinden in verschillende hypothesen. De *eerste hypothese* is deze waarin enkel de kredietgever (kredietbemiddelaar) tekortschiet aan zijn informatieverplichting, bijvoorbeeld door niets te vragen omtrent de financiële situatie van de consument. Artikel 92 WCK bepaalt dat in deze hypothese, onverminderd de andere gemeenrechtelijke sancties, de rechter niet alleen de kredietnemer kan ontslaan (geheel of gedeeltelijk) van de nalatighedsinteressen maar ook de verplichtingen van de consument kan verminderen tot het ontleende bedrag of het bedrag bij contante betaling, dit met behoud van het voordeel te kunnen betalen in termijnen. Met andere woorden: de consument wordt vrijgesteld van de verplichting rente en kosten te betalen. Bovendien mogen de rente en de kosten die in het verleden zijn betaald, toegerekend worden op het verschuldigd blijvende kapitaal. Door de toepassing van deze sanctie zal het bedrag van de mensuraliteiten die de consument dient te betalen, dalen. De vredegerichten lijken het vaakst deze sanctie – die overigens ook de inbreuken op artikelen 11 en 15 WCK sanctioneert – toe te passen¹³. Andere, gemeenrechtelijke, sancties zijn eveneens mogelijk maar komen zelden voor in de praktijk¹⁴. Dit mag niet verwonderen. Indien een consument een bijkomende schadevergoeding wenst te verkrijgen, zal hij de moeilijke opdracht hebben om aan te tonen dat hij door de miskennis van artikel 10 WCK bijkomende schade heeft geleden, die niet reeds wordt vergoed op basis van artikel 92 WCK.

In een *tweede hypothese* is het enkel de consument die tekortschiet aan zijn verplichtingen. Met andere woorden, de consument antwoordt niet juist of niet volledig op de vragen die de kredietgever (kredietbemiddelaar) – die wel helemaal correct handelt – stelt. In deze hypothese kan de kredietovereenkomst worden ontbonden ten nadele van de consument (art. 95 WCK). De consument zal het verschuldigd blijvende saldo in één keer moeten terugbetalen, eventueel vermeerderd met schadevergoedingen (die begrensd zijn door art. 27bis WCK).

In een *laatste hypothese* zijn zowel de kredietgever (kredietbemiddelaar) als de consument in de fout gegaan. Bijvoorbeeld: de kredietgever heeft nagelaten bepaalde informatie te vragen. De consument heeft de bij de beantwoording van de vragen die wel gesteld werden, verkeerde of onvolledige informatie gegeven. Sommige rechtspraak¹⁵ maakt in deze hypothese een onderscheid tussen twee situaties. Wanneer de kredietgever op grond van de verkregen informatie sowieso het krediet diende te weigeren, dan stelt die rechtspraak dat de kredietgever aansprakelijk is als enige partij (het causale verband tussen de fout van de kredietnemer en de schade wordt hier m.a.w. doorbroken door de fout van de kredietgever). Indien echter blijkt dat de fouten van beide partijen relevant zijn geweest voor de beoordeling van de terugbetalingsmogelijkheden, dan beslist de rechter vaak tot een soort gedeelde aansprakelijkheid. De consument wordt weliswaar geheel of gedeeltelijk vrijgesteld van de betaling van de kosten en interesten, maar het behoud van het voordeel om te betalen in termijnen wordt hem ontzegd. Het verschuldigd blijvende saldo zal bijgevolg in één keer moeten worden terugbetaald¹⁶.

3. Artikel 11 WCK

3.1. Info over de kredietovereenkomst

8. De kredietgever (kredietbemiddelaar) dient bij toepassing van artikel 11 WCK aan de consument bepaalde informatie te geven zodat die consument verschillende aanbiedingen zou kunnen vergelijken om vervolgens een geïnformeerd besluit te kunnen nemen over het sluiten van een kredietovereenkomst. Deze informatie moet worden verstrekt overeenkomstig het formulier ‘Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet’ (hierna ‘SECCI’)¹⁷, dat als eerste bijlage aan de Wet Consumentenkrediet is toegevoegd. De kredietgever mag de plaats van de rubrieken binnen het SECCI niet wijzigen, aangezien een verplaatsing van de informatie de vergelijkbaarheid zou bemoeilijken. Indien echter blijkt dat bepaalde elementen niet van toepassing zijn op het aangeboden krediet, dan kunnen ze worden weggelaten. Wanneer de

13. Zie ook Vred. Kortrijk 6 augustus 2002, *Jaarboek Kredietrecht* 2002, 139; Vred. Sint-Niklaas 22 oktober 2003, *Jaarboek Kredietrecht* 2003, 29; Vred. Waregem 2 december 2003, *Jaarboek Kredietrecht* 2003, 48, noot D. BLOMMAERT; Vred. Ronse 27 juli 2004, *Jaarboek Kredietrecht* 2004, 18; Vred. Brugge 21 september 2004, *TGR* 2005, 283; Vred. Gent 6 januari 2005, *RABG* 2005, 345; Vred. Kortrijk 28 juni 2005, *Jaarboek Kredietrecht* 2005, 34; Vred. Kortrijk 31 oktober 2006, *Jaarboek Kredietrecht* 2006, 23, noot L. VAN DEN STEEN; Vred. Mene 11 juli 2007, *Jaarboek Kredietrecht* 2007, 55.

14. Zie ook Vred. Sint-Niklaas 6 augustus 2004, *T.Vred* 2006, 33, noot F. DE PATOUL; Vred. Gent 6 januari 2005, *RABG* 2005, 345; Vred. Grâce-Hollogne 26 september 2006, *Jaarboek Kredietrecht* 2006, 67, noot F. BONNARENS.

15. Rb. Antwerpen 16 januari 2004, *NJW* 2004, 1065.

16. Zie ook Rb. Antwerpen 16 januari 2004, *NJW* 2004, 1065; R. STEENNOT, ‘Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)’, *TPR* 2009, 432, randnr. 261.

17. Afkorting van ‘Standard European Consumer Credit Information’.

kredietgever naast de in de wet vermelde informatie (die in het SECCI moet worden opgenomen) bijkomende informatie wenst te verstrekken, dan moet deze aanvullende informatie in een afzonderlijk document worden opgenomen en aan het SECCI worden gehecht. De informatie moet verstrekt worden rekening houdend met de door de consument kenbaar gemaakte voorkeuren. Tot slot mag het SECCI geenszins als een kredietaanbod worden beschouwd.

9. Het SECCI moet worden verstrekt op papier of via duurzame drager. Een duurzame drager wordt in artikel 2, 21° WCK gedefinieerd als “ieder hulpmiddel dat de consument in staat stelt om persoonlijk aan hem gerichte informatie op te slaan op een wijze die deze informatie gemakkelijk toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik gedurende een periode die is afgestemd op het doel waarvoor de informatie kan dienen, en die een ongewijzigde reproductie van de opgeslagen informatie mogelijk maakt”. Meer concreet voldoen een cd-rom en een e-mail aan deze omschrijving¹⁸. Een website *an sich* voldoet in principe niet aangezien de informatie die enkel op een website te consulteren is, niet persoonlijk aan de consument gericht is¹⁹. Bovendien wijzigt de inhoud van websites regelmatig. Niettemin zou in bepaalde gevallen ook een website als een duurzame drager beschouwd kunnen worden, met name wanneer de kredietgever aan de consument een e-mail zendt waarin het webadres vermeld is en de consument uitgenodigd wordt om de aldus aan hem gerichte informatie op te slaan of uit te printen²⁰.

10. Artikel 11 WCK bepaalt dat de informatie aan de consument dient verstrekt te worden “te gelegener tijd voordat de consument door een kredietovereenkomst en/of een aanbod wordt gebonden”. Los van het feit dat deze bewoording niet strookt met de Franstalige versie²¹, waar ook de Raad van State – tevergeefs – op wees²², rijst de vraag of het sluiten van een kredietovereenkomst in twee

etappes dient te gebeuren. Met andere woorden, wordt er een ‘afkoelingsperiode’ geïntroduceerd tussen (1) het moment “te gelegener tijd voordat de consument door een kredietovereenkomst en/of een aanbod wordt gebonden” – dit is het moment van het verstrekken van het SECCI – en (2) het moment waarop de consument gebonden is – in de praktijk het moment van het sluiten van de kredietovereenkomst?

Ons inziens was het niet de intentie van de (Europese) wetgever een dergelijke ‘radicale’ invulling aan het begrip ‘te gelegener tijd’ te geven. Ook zouden er door deze afkoelingsperiode problemen ontstaan in sectoren waar het gebruikelijk is om de financieringsovereenkomst gelijktijdig met de onderliggende overeenkomst aan te gaan. Een consument die in het weekend in een grootwarenhuis een televisietoestel op afbetaling wenst te kopen, zou bijvoorbeeld op zaterdag wel de door de wet vereiste informatie ontvangen maar zou pas op maandag de kredietovereenkomst kunnen sluiten. De belemmering van het handelsverkeer die hieruit voortvloeit, lijkt niet in proportie met de baten van een dergelijk ‘twee fasenstelsel’. Ook kunnen we in herinnering brengen dat artikel 18 van de Wet Consumentenkrediet al in een herroepingsrecht van veertien kalenderdagen voorziet, wat op zich al een afkoelingsperiode impliceert. De verplichting om de informatie te verstrekken *te gelegener tijd voordat de consument gebonden is*, houdt naar onze overtuiging enkel in dat de rechter bij de beantwoording van de vraag of de kredietgever (kredietbemiddelaar) tegemoet is gekomen aan zijn precontractuele informatieverplichtingen, moet nagaan of de kredietnemer *in concreto* een geïnformeerd besluit heeft kunnen nemen over het al dan niet aangaan van de kredietovereenkomst²³. Feitelijke vermoedens kunnen hierbij een rol spelen²⁴.

Wanneer de kredietovereenkomst (1) op verzoek van de consument gesloten is met (2) gebruikmaking van *een middel voor communicatie op afstand*²⁵ dat de informatieverstreking (overeenkomstig art. 11, § 1 WCK) niet

18. J. STUYCK, *Handelspraktijken in Beginselen van Belgisch Privaatrecht*, Mechelen, Kluwer, 2003, 432; E. TERRY, “Artikel 46 WMPC” in *Artikelsgewijze Commentaar Handels- en Economisch Recht*, Antwerpen, Kluwer, losbl., 5-6.

19. F. DEBUSSERE en J. DUMORTIER, “Distributie via nieuwe informatietechnologieën” in *Bestendig Handboek Distributierecht*, Antwerpen, Kluwer, 65; J. STUYCK, *Handelspraktijken in Beginselen van Belgisch Privaatrecht*, Mechelen, Kluwer, 2003, 432.

20. E. TERRY, “Artikel 46 WMPC” in *Artikelsgewijze Commentaar Handels- en Economisch Recht*, Antwerpen, Kluwer, losbl., 5-6.

21. “En temps utile avant que le consommateur ne soit lié par un contrat ou une offre de crédit [...]”.

22. Zie wetsontwerp tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, *Parl.St.* Kamer 2009-10, nr. 52K2468/001 en www.dekamer.be/FLWB/PDF/52/2468/52K2468001.pdf, 136.

23. M. DE MUYNCK en R. STEENNOT, “De nieuwe wet consumentenkrediet en de kredietopeningen: een afdoende bescherming voor de consument?”, *TBH* 2011, afl. 3, 201.

24. Art. 1349 BW: “Vermoedens zijn gevolgtrekkingen die de wet of de rechter afleidt uit een bekend feit om te besluiten tot een onbekend feit.”

25. De WCK noch de richtlijn definiëren wat onder ‘een communicatiemiddel op afstand’ dient te worden verstaan. Art. 2, 22° Wet Marktpraktijken (wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming, *BS* 12 april 2010, 20803. Hierna ‘WMPC’) definieert een communicatiemiddel op afstand als “ieder middel dat, zonder gelijktijdige fysieke aanwezigheid van onderneming en consument, kan worden gebruikt voor de sluiting van de overeenkomst tussen deze partijen”. Men mag aannemen dat deze definitie kan worden gehanteerd.

mogelijk maakt²⁶, dient de kredietgever het SECCI onmiddellijk na het sluiten van de kredietovereenkomst te verstrekken. Deze mogelijkheid om pas na het sluiten van de overeenkomst de informatie mee te delen die nodig is om de consument een geïnformeerd besluit te laten nemen, moet met de nodige scepsis onthaald worden. Het belang van deze vaststelling mag echter niet worden overdreven, aangezien de consument ook hier over een herroepingsrecht van 14 kalenderdagen beschikt en deze bedenkttermijn maar van start gaat wanneer de consument de informatie daadwerkelijk heeft verkregen.

11. De waslijst aan informatie die verstrekt moet worden, wordt gedetailleerd opgesomd in artikel 11, § 1, 2 en 5 WCK. Naast het feit dat er voor bepaalde kredietovereenkomsten (met name de geoorloofde debetstanden op rekening en de overschrijdingen) afwijkende regelen bestaan die inhouden dat minder informatie moet worden verstrekt (zgn. *light regime*), valt ook de discrepantie op tussen enerzijds spraaktelefonie en anderzijds alle andere middelen voor communicatie op afstand.

12. Bij spraaktelefonie is volgens artikel 11, § 3 WCK de 'normale' precontractuele informatieverstrekking (zoals bedoeld in art. 11, § 1 WCK) niet mogelijk en dient het SECCI onmiddellijk na het sluiten van de kredietovereenkomst te worden verstrekt. Evenwel lijkt artikel 11, § 2 WCK te zeggen dat sommige informatie (stukken uit het SECCI) moet verstrekt worden vóór het sluiten van de kredietovereenkomst. Hoe zit de vork nu aan de steel?

Artikel 11, § 2 WCK stelt dat wanneer er sprake is van spraaktelefonie, in de zin van artikel 51 WMPC, bepaalde informatie aan de kredietnemer moet worden gegeven aangezien deze de belangrijkste kenmerken van de financiële dienst betreft. De wet zelf bepaalt wat deze belangrijkste kenmerken zijn door een opsomming te geven van delen uit het SECCI²⁷. De wetgever zegt met andere woorden wat de essentiële informatie in het SECCI (inzake een consumentenkrediet) is.

'In de zin van artikel 51 WMPC' lijkt de situatie te zijn waarbij een kredietgever een (potentiële) kredietnemer met communicatie per spraaktelefonie benadert en hem zijn diensten probeert aan de man te brengen. Artikel 51, lid 2 WMPC bepaalt – in grote lijnen – dat wanneer de consument hiermee uitdrukkelijk instemt, de kredietgever enkel informatie kan geven over (a) zijn identiteit en hoedanigheid; (b) de beschrijving van de belangrijkste kenmerken van het consumentenkrediet – het zijn deze kenmerken die artikel 11, § 2 WCK invult aan de hand van onderdelen uit het SECCI; (c) de totale prijs; (d) eventuele extra taksen, belastingen en/of kosten buiten de onderneming om; en (e) het herroepingsrecht. Vervolgens dient de kredietgever mee te delen dat er, op verzoek, andere informatie beschikbaar is en de aard ervan weer te geven²⁸. Tot slot moet de kredietgever, wanneer de overeenkomst op afstand op verzoek van de consument is gesloten met gebruikmaking van een techniek voor communicatie op afstand, onmiddellijk na de sluiting van de kredietovereenkomst het SECCI verstrekken²⁹.

Kort samengevat komt het systeem uit artikel 11, § 2 WCK erop neer dat *wanneer een kredietgever een (potentiële) kredietnemer benadert via communicatie per spraaktelefonie*, hij reeds vóór het sluiten van de overeenkomst bepaalde informatie uit het SECCI aan de kredietnemer moet verschaffen. Onmiddellijk na het sluiten van de kredietovereenkomst moet de kredietgever het volledige SECCI op papier of op een duurzame drager verstrekken.

13. Artikel 11, § 3 WCK bepaalt dat *wanneer de overeenkomst op verzoek van de consument gesloten is met gebruikmaking van een middel voor communicatie op afstand* die de 'normale' informatieverstrekking (overeenkomstig art. 11, § 1 WCK) niet mogelijk maakt, de kredietgever de volledige precontractuele informatie door middel van het SECCI onmiddellijk na het sluiten van de kredietovereenkomst dient te verstrekken. Dit geldt volgens artikel 11, § 3 WCK zowel voor (1) de hierboven omschreven spraaktelefonie als (2) voor alle andere

26. De wetgever geeft hierbij als voorbeeld de spraaktelefonie zoals bedoeld in art. 51 WMPC. Waar de grenzen liggen om al dan niet de mogelijkheid te hebben tot voorafgaandelijke informatieverstrekking bij een sms, een mms, een tweet, een facebook-gesprek, een skype-telefoongesprek, een smartphone-applicatie, een e-mail, etc. zal de toekomst moeten uitwijzen.

27. Concreet moet worden meegedeeld: het kredietbedrag en de voorwaarden voor kredietopneming; de duur van de kredietovereenkomst; in geval van een krediet in de vorm van uitstel van betaling voor een goed of een dienst en gelieerde kredietovereenkomsten, het goed of de dienst en de contante prijs daarvan; de debetrentevoet, de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen en, voor zover beschikbaar, indices of referentierentevoeten die betrekking hebben op de aanvankelijke debetrentevoet en de termijnen, de voorwaarden en de procedure voor wijziging daarvan. Indien naar gelang van de verschillende omstandigheden verschillende debetrentevoeten worden toegepast, wordt deze informatie met betrekking tot alle toepasselijke debetrentevoeten verstrekt; het bedrag, het aantal en de frequentie van de door de consument te verrichten betalingen en, in voorkomend geval, de volgorde waarin de betalingen aan de verschillende openstaande saldi tegen verschillende debetrentevoeten worden toegerekend met het oog op aflossing; het jaarlijkse kostenpercentage weergegeven aan de hand van een representatief voorbeeld; het totale door de consument te betalen bedrag.

28. Zie art. 51, laatste lid WMPC.

29. Zie art. 51, laatste lid WMPC *juncto* art. 52, § 2 WMPC *juncto* art. 11, § 1, laatste zin WCK.

middelen van communicatie op afstand die de normale informatieverstrekking niet mogelijk maken. Spraaktelefonie krijgt in deze context geen afzonderlijk regime.

Afhankelijk van (1) wie het initiatief uitgaat en (2) het gebruikte middel voor communicatie op afstand, is het tijdstip en de inhoud van het SECCI anders. Volgende tabel geeft dit weer.

	Initiatief kredietgever	Initiatief kredietnemer
Spraaktelefonie	– Gedeeltelijk SECCI vóór sluiten overeenkomst – Volledig SECCI onmiddellijk na sluiten overeenkomst	– Volledig SECCI onmiddellijk na sluiten overeenkomst
Ander middel voor communicatie op afstand	– Volledig SECCI vóór sluiten overeenkomst	– Volledig SECCI onmiddellijk na sluiten overeenkomst

14. De (precontractuele) informatie die via het SECCI aan de consument verstrekt wordt, werkt niet. Europa lijkt de gemiddelde consument te overschatten³⁰. De gemiddelde consument neemt geen informatie door die langer is dan één bladzijde³¹, vergelijkt geen SECCI's van verschillende kredietgevers en gaat ook niet overal shoppen om een krediet te bekomen. Consumenten verrichten liefst zo snel mogelijk hun aankoop. De onlangs gepubliceerde EURO-BAROMETER *inzake financiële diensten* beaamt dit: maar liefst 63% van de ondervraagde consumenten die zich de laatste vijf jaar een kredietkaart aanschafte, gaf aan te zijn ingegaan op het *eerst bekeken kredietkaartaanbod* zonder andere producten te overwegen. Voor persoonlijke leningen ging 39% van de respondenten op het eerst gevonden aanbod in³². De vraag naar *wanneer* het SECCI aan de consument dient verstrekt te worden, lijkt in de huidige constellatie dus minder relevant te zijn. *Wat* er in het SECCI wordt opgenomen, kan echter wel van belang zijn. Indien het SECCI vrij kort is en terminologisch geen ingewikkelde termen gebruikt, is de kans mogelijks groter dat de consument het SECCI wel leest voor het sluiten van de kredietovereenkomst.

3.2. Toelichting bij de kredietovereenkomst

15. De kredietgever (kredietbemiddelaar) is er niet enkel toe gehouden informatie te verstrekken, hij moet tevens een passende toelichting aan de consument geven. Deze passende toelichting moet de consument toelaten te oordelen of de kredietovereenkomst aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt. Opdat dit mogelijk zou zijn, verduidelijkt de wetgever dat de kredietgever (kredietbemiddelaar) zo nodig het SECCI, de voornaamste kenmerken van de voorgestelde producten alsook de gevolgen van (het niet nakomen van) de verbintenissen van de consument dient toe te lichten (art. 11, § 4, eerste lid WCK). Naar onze overtuiging dient bij de invulling van deze toelichtingsverplichting onder meer rekening te worden gehouden met de financiële geletterdheid van de kandidaat-kredietnemer. Meer concreet, indien de kredietnemer niet over de capaciteit beschikt om op basis van de in het SECCI opgenomen informatie een weloverwogen besluit te nemen (over het al dan niet aangaan van de kredietovereenkomst), zal het aan de kredietgever (kredietbemiddelaar) zijn om deze informatie op individuele basis toe te lichten³³ in een voor de consument begrijpelijke taal³⁴.

16. Artikel 11, § 4, lid 2 WCK bepaalt dat *indien een kredietopening wordt aangeboden* op een verkooppunt buiten de onderneming van de kredietgever of op afstand, er een passende toelichting moet worden verstrekt door de kredietgever (kredietbemiddelaar) met betrekking tot de voor- en nadelen tussen deze kredietopening en de verkoop of lening op afbetaling aangegaan voor hetzelfde kredietbedrag. Dit dient echter enkel te gebeuren indien de verkoop of lening op afbetaling worden aangeboden door de kredietgever (kredietbemiddelaar). De wetgever bepaalt zelf wat in dit specifieke geval onder deze toelichting dient begrepen te worden. Meer concreet moet deze toelichting onder meer betrekking hebben op de aflossing van het kapitaal, de aanrekening van interesten, de maximale jaarlijkse kostenpercentages, de nulstellingstermijn en de eisbaarheid van het verschuldigde saldo in geval van eenzijdige opzegging bedoeld in artikel 33ter, § 1, tweede lid WCK³⁵.

30. Zie ook M. DE MUYNCK en R. STEENNOT, "De nieuwe wet consumentenkrediet en de kredietopeningen: een afdoende bescherming voor de consument?", *TBH* 2011, afl. 3, 214.

31. Zie ook T. VAN DYCK, "De hervormde wet op het consumentenkrediet – kritische analyse van het vernieuwd 'algemeen deel' van de WCK", *RW* 2004, 691.

32. Zie TNS Opinion & Social en Directorate-General Communication, "Special Eurobarometer 373: Retail Financial Services", http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/docs/policy/eb_special_373-report_en.pdf, 68 en 69.

33. E. TERRYEN en J. VANNEROM, "De implicaties van de nieuwe Richtlijn consumentenkrediet voor het Belgisch recht" in *Recht in beweging*, Antwerpen, Maklu, 2009, 34.

34. M. DE MUYNCK en R. STEENNOT, "De nieuwe wet consumentenkrediet en de kredietopeningen: een afdoende bescherming voor de consument?", *TBH* 2011, afl. 3, 204.

35. Zie art. 11, § 4, tweede lid, laatste zin WCK.

4. Artikel 15 WCK

17. Artikel 15 WCK bevat twee verschillende verplichtingen. In de eerste plaats de verplichting om op zoek te gaan naar het best aangepaste krediet. In de tweede plaats de verplichting krediet enkel toe te staan wanneer de kredietgever er redelijkerwijs kan van uitgaan dat de consument het krediet zal kunnen terugbetalen.

4.1. Eerste lid: best aangepaste krediet

18. Het eerste lid van artikel 15 WCK bepaalt dat de kredietgever en de kredietbemiddelaar verplicht zijn om voor de kredietovereenkomsten die zij gewoonlijk aanbieden of waarvoor zij gewoonlijk bemiddelen, het krediet te zoeken dat qua soort en bedrag het best aangepast is, rekening houdend met de financiële situatie van de consument op het ogenblik van het sluiten van de kredietovereenkomst en met het doel van het krediet³⁶. Deze regel (die vroeger vervat lag in art. 11, lid 2 WCK) houdt niet in dat de kredietgever (kredietbemiddelaar) moet verwijzen naar het bestaan van voor de consument meer voordelige formules bij de concurrentie³⁷. De kredietgever (kredietbemiddelaar) moet immers enkel zoeken naar het best aangepaste krediet *binnen de kredieten die hij gewoonlijk aanbiedt (of waarvoor hij bemiddelt)*³⁸. Het is aan de consument om op zoek te gaan naar het goedkoopste krediet. Uit de regel van artikel 15, lid 1 WCK resulteert daarentegen wel dat de kredietgever die helemaal geen gepast krediet kan aanbieden, zich ervan moet onthouden om een kredietovereenkomst te sluiten³⁹.

19. De praktijk leert ons dat men in eerste instantie duidelijk dient rekening te houden met het type krediet. Zo werd bijvoorbeeld geoordeeld dat een kredietgever die een kredietopening toekende voor de aankoop van een wagen deze bepaling had geschonden. Een lening op afbetaling is

in dit geval immers een meer geschikte kredietvorm⁴⁰. Daarnaast ziet men in de praktijk ook veel toepassingen in het kader van herfinanciering, centralisatie en hergroepering van kredieten⁴¹. Een consument beschikt, bijvoorbeeld, over 3 of 4 consumentenkredietovereenkomsten die allen vervroegd worden terugbetaald middels een nieuwe kredietovereenkomst. Indien na deze operatie het bedrag van de mensualiteiten nagenoeg identiek is aan de optelsom van de mensualiteiten die de consument voorheen diende te betalen, kan men de vraag stellen wat het nut is van deze operatie voor de consument. Wanneer de consument die vroegere kredietovereenkomsten perfect kon terugbetalen, stelde zich geen probleem met betrekking tot de terugbetaling en is de vervroegde terugbetaling niet nuttig voor de consument. Wanneer de consument de betrokken mensualiteiten niet kon terugbetalen, zal hij het bedrag van die ene 'nieuwe' mensualiteit (die de optelsom is van alle 'oude' mensualiteiten) wellicht ook in de toekomst niet kunnen betalen⁴². De rechtspraak lijkt dergelijke operaties systematisch te bestempelen als een inbreuk op artikel 15, lid 1 WCK.

De idee om centralisatie *an sich* helemaal te verbieden, lijkt ons echter een brug te ver. Centralisatie kan in bepaalde gevallen wel degelijk voordelig zijn voor de consument⁴³. Zo kan het bedrag van de mensualiteiten bijvoorbeeld verlaagd worden door een kredietovereenkomst te sluiten aan een lager jaarlijks kostenpercentage. Ook het verlengen van de duur kan de consument die met terugbetalingsmoeilijkheden wordt geconfronteerd tot voordeel strekken.

20. De vraag rijst of de Belgische wetgever de regel van 'best aangepaste krediet', die voorheen vervat lag in artikel 11, lid 2 WCK, wel kon behouden, gelet op de bepalingen van de Richtlijn Consumentenkrediet⁴⁴ en het

36. Zie ook Vred. Sint-Niklaas 6 augustus 2004, *T.Vred.* 2006, 33, noot F. DE PATOUL; Vred. Gent 6 januari 2005, *RABG* 2005, 345; R. STEENNOT, "Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)", *TPR* 2009, 423, randnr. 247.

37. P. LETTANY, *Het consumentenkrediet. De wet van 12 juni 1991*, Deurne, Kluwer, 1993, 68.

38. Zie ook Vred. Kortrijk 29 juni 2004, *Jaarboek Kredietrecht* 2004, 55; R. STEENNOT, "Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)", *TPR* 2009, 425, randnr. 251.

39. C. BIQUET-MATHIEU, "Du financement d'un véhicule par l'octroi d'une ouverture de crédit sans obligation d'apurement périodique du capital", *JLMB* 2008, 111.

40. Zie ook Vred. Grâce-Hollogne 5 juni 2007, *JLMB* 2008, 107, noot C. BIQUET-MATHIEU; R. STEENNOT, "Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)", *TPR* 2009, 423-424, randnr. 249.

41. Zie ook Vred. Oostrozebeke 31 maart 1998, *Jaarboek Kredietrecht* 1998, 106; Vred. Oudenaarde 15 januari 2001, *T.Vred.* 2002, 138; Vred. Grâce-Hollogne 13 februari 2001, *Jaarboek Kredietrecht* 2001, 176; *T.Vred.* 2002, 143; Vred. Sint-Niklaas 28 maart 2001, *Jaarboek Kredietrecht* 2001, 124, noot G. STRAETMANS, *DCCR* 2001, 170; Vred. Grâce-Hollogne 24 februari 2004, *Jaarboek Kredietrecht* 2004, 13; Vred. Ronse 27 juli 2004, *Jaarboek Kredietrecht* 2004, 18; Vred. Gent 6 januari 2005, *RABG* 2005, 345; Vred. Kortrijk 31 oktober 2006, *Jaarboek Kredietrecht* 2007, noot L. VAN DEN STEEN; Vred. Diksmuide 8 januari 2007, *Jaarboek Kredietrecht* 2007, 39; Vred. Menen 11 juli 2007, *Jaarboek Kredietrecht* 2007, 46; R. STEENNOT, "Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)", *TPR* 2009, 425-426, randnr. 252 en 430-431, randnr. 258.

42. Zie ook Rb. St.-Niklaas 17 april 2002, *Jaarboek Kredietrecht* 2002, 133.

43. Zie ook Vred. Landen 28 juni 2000, *Jaarboek Kredietrecht* 2000, 44; Vred. Sint-Niklaas 4 december 2001, *Jaarboek Kredietrecht* 2001, 161, *AJT* 2001-02, 1030; Vred. Eeklo 23 oktober 2003, *Jaarboek Kredietrecht* 2003, 38; Vred. Waregem 2 december 2003, *Jaarboek Kredietrecht* 2003, 48, noot D. BLOMMAERT; Vred. Menen 11 juli 2007, *Jaarboek Kredietrecht* 2007, 46; D. BLOMMAERT en F. NICHELS, "Kroniek van consumentenkrediet (1999-2005)", *TBH* 2006, 204; R. STEENNOT, "Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)", *TPR* 2009, 425-426, randnr. 252 en 430-431, randnr. 258.

44. Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten, *Pb.L.* 22 mei 2008, afl. 133, 66-92. Hierna 'de richtlijn'.

feit dat deze Richtlijn is gesteund op het principe van maximale harmonisatie. De vraag lijkt ons ontkennend te moeten worden beantwoord. Artikel 5 van de richtlijn bepaalt duidelijk dat de kredietgever informatie en een passende toelichting moet verstrekken *zodanig dat de consument met kennis van zaken kan oordelen* of het krediet beantwoordt aan zijn behoeften, doel, financiële situatie, etc. De lidstaten kunnen de wijze waarop en de mate waarin dergelijke bijstand aan de consument wordt verleend, weliswaar *aanpassen, doch enkel aan de specifieke omstandigheden waarin de overeenkomst wordt aangeboden, de persoon aan wie zij wordt aangeboden, en het soort krediet dat wordt aangeboden*. Uit deze regel blijkt duidelijk dat de richtlijn geen algemene verplichting toelaat om voor de consument het best aangepaste krediet te zoeken. De bewoording uit de richtlijn brengt met zich dat de *beslissing door de consument* – en niet door de kredietgever – moet worden genomen. Aangezien de richtlijn gebaseerd is op maximale harmonisatie, kon de Belgische wetgever derhalve niet stellen dat het *de kredietgever* is die moet beslissen in de plaats van de consument⁴⁵.

4.2. Tweede lid: weigeren bij niet-kredietwaardig

21. Het tweede lid van artikel 15 WCK is nog veel belangrijker dan het eerste lid. Meer concreet bepaalt artikel 15, lid 2 WCK dat de kredietgever slechts een kredietovereenkomst mag sluiten wanneer hij er, gelet op de gegevens waarover hij beschikt of zou moeten beschikken (onder meer op basis van de raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren en op basis van de informatie bedoeld in art. 10 WCK), redelijkerwijs kan van uitgaan

dat de kredietnemer het krediet zal kunnen terugbetalen⁴⁶. Artikel 15, lid 2 WCK legt de kredietgever met andere woorden de verplichting op, alvorens het krediet toe te staan, op nauwgezette wijze de kredietwaardigheid van een aspirant-kredietnemer te onderzoeken⁴⁷. Stelt de kredietgever vast dat de kredietnemer normaalgezien het krediet niet zal kunnen terugbetalen, dan moet hij weigeren de kredietovereenkomst te sluiten⁴⁸. De verplichting, in deze context, tot beoordeling van de kredietwaardigheid vormt een inspanningsverbintenis en geen resultaatsverbintenis (met uitzondering van de verplichting tot raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren)⁴⁹. Enkel wanneer de kredietgever een krediet toekent in omstandigheden waarin een normale, redelijke en voorzichtige kredietgever zich zou hebben onthouden om krediet te verlenen, kan hij aansprakelijk gesteld worden⁵⁰.

22. Er wordt vaak geponeerd dat een kredietgever er geen belang bij heeft om een kredietovereenkomst te sluiten die later niet kan worden terugbetaald⁵¹. In de praktijk lijkt dit in de overgrote meerderheid van de gevallen ook zo te zijn maar toch moeten we vaststellen dat er dossiers zijn waarin het overduidelijk is dat een consument het krediet niet zal kunnen terugbetalen. Voorbeelden uit de praktijk: eenzelfde krediet wordt negen keer vervroegd terugbetaald waarbij keer op keer een krediet voor een hoger bedrag wordt toegekend; een consument heeft na het betalen van de maandelijkse huur en mensualiteit nog 5 EUR per dag en per persoon over⁵²; etc.⁵³. Deze voorbeelden tonen aan dat artikel 15, lid 2 WCK soms nog (zwaar) met de voeten wordt getreden, in het bijzonder door bepaalde kredietgevers. Een optreden tegen dergelijke praktijken vanuit de

45. Zie ook M. DE MUYNCK en R. STEENNOT, “De nieuwe wet consumentenkrediet en de kredietopeningen: een afdoende bescherming voor de consument?”, *TBH* 2011, afl. 3, 207; E. TERRYEN en J. VANNEROM, “De implicaties van de nieuwe richtlijn consumentenkrediet voor het Belgische recht” in *Recht in Beweging*, Antwerpen, Maklu, 2009, 34. *Contra*: F. DE PATOUL, [toespraak tijdens de studiedag van de Beroepsvereniging van het Krediet op 20 oktober 2009], niet gepubliceerd maar wel opgenomen in de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, *Parl.St.* Kamer 2009-10, nr. 52K2468/001 en www.dekamer.be/FLWB/PDF/52/2468/52K2468001.pdf, 39-41.

46. Zie ook Rb. Kortrijk 11 september 1998, *Jaarboek Kredietrecht* 1998, 95; Vred. Izegem 6 januari 1999, *Jaarboek Kredietrecht* 1999, 53, noot J. T’JAMPENS; Vred. Oudenaarde 15 januari 2001, *T.Vred.* 2002, 138; Rb. Oudenaarde 4 december 2002, *Jaarboek Kredietrecht* 2002, 104; Vred. Leuven 23 juni 2005, *Jaarboek Kredietrecht* 2005, 30; Vred. Kortrijk 4 oktober 2005, *Jaarboek Kredietrecht* 2005, 39; Vred. Kortrijk 31 oktober 2006, *Jaarboek Kredietrecht* 2006, 23, noot L. VAN DEN STEEN; Vred. Gent 28 juni 2007, *Jaarboek Kredietrecht* 2007, 43, Vred. Luik 25 juli 2007, *Jaarboek Kredietrecht* 2007, 65, noot F. DE PATOUL; R. STEENNOT, “Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)”, *TPR* 2009, 426, randnr. 253.

47. Vred. Gent 6 januari 2005, *RABG* 2005, 345.

48. Zie onder andere Rb. Kortrijk 11 september 1998, *Jaarboek Kredietrecht* 1998, 95; Rb. Oudenaarde 4 december 2002, *Jaarboek Kredietrecht* 2002, 104; Vred. Gent 6 januari 2005, *RABG* 2005, 345.

49. Zie ook D. BLOMMAERT en F. NICHELS, “Kroniek van consumentenkrediet (1999-2005)”, *TBH* 2006, 603; R. STEENNOT, “Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)”, *TPR* 2009, 426, randnr. 254.

50. Rb. Dendermonde 10 februari 1998, *T.Vred.* 2000, 128; Rb. Kortrijk 11 september 1998, *Jaarboek Kredietrecht* 1998, 95; Vred. Izegem 6 januari 1999, *Jaarboek Kredietrecht* 1999, 62, noot J. T’JAMPENS; Vred. Gent 18 april 2000, *AJT* 2000-01, 745; Vred. Gent 23 juni 2000, *DAOR* 2001, 178, *Jaarboek Kredietrecht* 2000, 64, noot J. VAN LYSEBETTENS; Vred. Gent 6 januari 2005, *RABG* 2005, 345; R. STEENNOT, “Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)”, *TPR* 2009, 426-427, randnr. 254.

51. Dit geldt ook voor de kredietbemiddelaar die desgevallend zijn commissie zal verliezen en door de kredietgever zal worden aangesproken ter genoegdoening.

52. Zie Vred. Kortrijk 4 oktober 2005, *Jaarboek Kredietrecht* 2005, 39; R. STEENNOT, “Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)”, *TPR* 2009, 429.

53. Voor andere toepassingen zie R. STEENNOT, “Consumentenbescherming. Overzicht van rechtspraak (2002-2007)”, *TPR* 2009, 428-430, randnr. 257.

toezichthoudende overheid (FOD Economie, Dienst Controle en Bemiddeling) is absoluut noodzakelijk.

23. Opnieuw rijst de vraag of de Belgische wetgever deze regel kon behouden gelet op het maximale harmonisatiekarakter van de Richtlijn Consumentenkrediet? De Richtlijn bevat immers geen regel, analoog aan deze die vervat ligt in artikel 15, lid 2 WCK. Hoewel de meningen verschillen, zijn wij van oordeel dat artikel 15, lid WCK niet in strijd is met de Richtlijn. We herinneren aan artikel 5 van de Richtlijn dat bepaalt dat er informatie aan de consument moet verstrekt worden zodanig dat deze met kennis van zaken kan beslissen. De richtlijn zegt eveneens “dat informatie moet worden ingewonnen omtrent de terugbetalingsmogelijkheden van de consument”. De bepaling stopt daar. Er wordt niet aanvullend gesteld “zodat de consument kan nagaan of zijn financiële situatie dat wel nog aankan”. Er wordt ook niet gesteld dat de kredietgever dit moet doen. De Europese wetgever zegt er dus niets over, zodat men kan argumenteren dat deze vraag niet geharmoniseerd is en de Belgische wetgever de regel perfect kon behouden⁵⁴.

In dit kader is het nuttig te benadrukken dat bepaalde auteurs⁵⁵ van oordeel zijn dat de richtlijn zelf, impliciet de verplichting inhoudt om het sluiten van een kredietovereenkomst te weigeren wanneer de consument (redelijkerwijs) niet in staat zou zijn het krediet terug te betalen. Aanvaardt men deze interpretatie, dan wijkt de Belgische wet niet af van de richtlijn en stelt de vraag naar de verenigbaarheid met de richtlijn zich zelfs niet.

De Belgische wetgever maakte naar onze mening een goede keuze om artikel 15, lid 2 WCK te behouden. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat één van de centrale doelstellingen van de regelen inzake consumentenkrediet erin bestaat overmatige schuldenlast te vermijden. Dit doel kan enkel gerealiseerd worden indien het de kredietgever is die beslist of het krediet al dan niet kan worden toegekend. De verplichting de consument te waarschuwen, volstaat niet. Een dergelijke waarschuwing

zal de consument die het water aan de lippen heeft, er immers niet van weerhouden de kredietovereenkomst te sluiten. De terugbetaling van het krediet is voor hem immers een zorg voor morgen.

4.3. Derde lid: bewijs raadpleging Centrale voor Kredieten aan Particulieren

24. Het is de kredietgever die het bewijs moet leveren dat de Centrale voor Kredieten aan Particulieren werd geraadpleegd⁵⁶. De loutere vermelding in de kredietovereenkomst van de raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren levert, volgens de rechtspraak, geen afdoende bewijs⁵⁷.

Het KB van 21 juni 2011⁵⁸ dat op 1 september 2011 in werking trad, heeft ervoor gezorgd dat de Centrale voor Kredieten aan Particulieren (bij iedere raadpleging) het volgende in haar antwoord dient te verstrekken: (1) de datum van raadpleging, (2) het tijdstip – tot op de seconde – van raadpleging en (3) een code die toelaat het antwoord te identificeren. De kredietgever moet op zijn beurt (ten minste) het bericht van raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren met opgave van (a) de unieke identificatiecode, (b) het ogenblik van raadpleging en (c) de identiteitsgegevens van de persoon op wiens naam werd geraadpleegd, gedurende de looptijd van de kredietovereenkomst (en ten minste drie jaar) op papier of een andere duurzame drager bewaren. Wanneer de bevoegde ambtenaren of de rechtbank erom verzoeken, dient de kredietgever (rechtsreeks of onrechtstreeks) op zijn minst deze elementen uit het raadplegingsantwoord van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren te kunnen voorleggen. Deze bewijsregeling doet volgens het verslag aan de Koning geen afbreuk aan de overige bewijsregelen die door de bevoegde rechtbanken worden gehanteerd met betrekking tot de toepassing van de artikelen 11 en 15 WCK (in het bijzonder de plicht van de kredietgever om mee te werken aan de bewijslast van de consument binnen de wettelijk bepaalde grenzen)^{59,60}.

54. Zie M. DE MUYNCK en R. STEENNOT, “De nieuwe wet consumentenkrediet en de kredietopeningen: een afdoende bescherming voor de consument?”, *TBH* 2011, afl. 3, 207.

55. Zie P. ROTT, “Consumer Credit” in H.-W. MICKLITZ, N. REICH en P. ROTT, *Understanding EU Consumer Law*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 177-215; R. STEENNOT, “Protecting Borrowers through Information and Advice: The Belgian Consumer Credit Act” in S. M. KIERKEGAARD en P. KIERKEGAARD (eds.), *Law Across Nations: Governance, Policy & Statutes, s.l.*, International Association of IT Lawyers, 2011, 314 en de aldaar gemaakte verwijzingen.

56. Rb. Antwerpen 16 januari 2004, *NJW* 2004, 1065.

57. Vred. Sint-Niklaas 22 oktober 2003, *Jaarboek Kredietrecht* 2003, 29; Vred. Gent 6 januari 2005, *RABG* 2005, 345.

58. Koninklijk besluit 21 juni 2011 tot wijziging van verschillende besluiten inzake consumentenkrediet en tot uitvoering van de art. 5, § 1, tweede lid, en § 2, en 15, derde lid van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, *BS* 29 juni 2011, 37750. Hierna ‘het KB’.

59. Zie *supra* nr. 3.

60. Zie art. 15 van het KB en art. 15 van het Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit 21 juni 2011 tot wijziging van verschillende besluiten inzake consumentenkrediet en tot uitvoering van de art. 5, § 1, tweede lid, en § 2, en 15, derde lid, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, *BS* 29 juni 2011, 37750 en [www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a.pl?N=&csql=\(text+contains+\(\)\)&rech=1&language=nl&tri=dd+AS+RANK&numero=1&table_name=wet&cn=2011062105&caller=image_a1&fromtab=wet&la=N&pdf_page=24&pdf_file=http://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2011/06/29_1.pdf](http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a.pl?N=&csql=(text+contains+())&rech=1&language=nl&tri=dd+AS+RANK&numero=1&table_name=wet&cn=2011062105&caller=image_a1&fromtab=wet&la=N&pdf_page=24&pdf_file=http://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2011/06/29_1.pdf).

5. Kredietbemiddelaar als nevenactiviteit

25. Artikel 11ter WCK bepaalt dat de artikelen 11, 11bis en 15, eerste lid WCK niet van toepassing zijn op leveranciers van goederen of aanbieders van diensten die bij wijze van nevenactiviteit als kredietbemiddelaar optreden. Met andere woorden, worden deze leveranciers vrijgesteld van de in artikelen 11 en 11bis WCK bepaalde informatieverplichtingen alsook van de verplichting om op zoek te gaan naar het voor de consument best aangepaste krediet. Op deze regel bestaan twee uitzonderingen. Vooreerst geldt de vrijstelling niet indien de kredietbemiddelaar tegelijkertijd een betaalinstrument aanbiedt dat aangewend kan worden buiten zijn onderneming. Daarnaast geldt de vrijstelling ook niet indien de kredietbemiddelaar een kredietovereenkomst aanbiedt die geheel of gedeeltelijk bestemd is voor de aankoop van goederen of diensten die niet door hem worden aangeboden. Deze regel en zijn twee uitzonderingen doen evenwel geen afbreuk aan de verplichting van de kredietgever om ervoor te zorgen dat de consument de in deze artikelen bedoelde precontractuele informatie daadwerkelijk ontvangt (art. 11ter, lid 1, tweede zin WCK).

26. Behalve voor de twee uitzonderingen rijst de vraag wat precies onder het begrip ‘nevenactiviteit’ moet worden begrepen. Dit begrip wordt noch door de Richtlijn, noch door de wet gedefinieerd. Uit de voorbereidende werken blijkt “dat hier ongetwijfeld de winkelier of garagehouder mee bedoeld wordt waarvan de hoofdactiviteit het verkopen van goederen of het aanbieden van diensten is en die zijn cliënt voor de verdere financiering hiervan doorverwijst naar een welbepaalde kredietbemiddelaar of kredietgever. Dit lijkt echter veel minder of zelfs helemaal niet het geval te zijn voor de grootwarenhuizen en postorderbedrijven die systematisch binnen hun onderneming kredietproducten promoten en de betrokken consumenten welbepaalde financieringsmaatschappijen of kredietgevers opleggen”⁶¹. Het ontbreken van een definitie brengt rechtsonzekerheid teweeg.

Op 11 mei 2011 werd een wetsvoorstel ingediend “voor een betere bescherming van de consumenten in de sector

van het consumentenkrediet en een betere definitie van de financiële tussenpersonen”⁶². De reden hiervoor was om de verspreiding tegen te gaan van kredietformules in de grootdistributie en handelszaken die momenteel niet aan dezelfde voorwaarden onderworpen zijn als de professionele kredietgevers, terwijl de aangeboden producten soms identiek zijn. Men stelde vast dat sinds een tiental jaar grote winkelketens en handelszaken (garages, meubelzaken, etc.) afwijken van hun pure handels- en beroepsactiviteiten en kredieten aanbieden die niet meer gebonden zijn aan de aankoop van een bepaald artikel⁶³. Dit zou te wijten zijn aan het onduidelijke juridische kader en zou concurrentievervalsing, ongelijke behandeling en niet-optimale bescherming van de consument met zich brengen.

Het wetsvoorstel (dat ondertussen in behandeling is bij de Commissie Financiën en Economische Aangelegenheden) wenst kredietformules die inhoudelijk hetzelfde zijn, aan hetzelfde juridische kader te onderwerpen om zo de consumenten op de best mogelijke manier te beschermen. Artikelen 1 en 11ter WCK worden aangepast⁶⁴ om alle kredietbemiddelaars aan hetzelfde juridische stelsel te onderwerpen, binnen het kader van hun handels- of beroepsactiviteiten en ongeacht of zij die activiteit als hoofd- of nevenactiviteit uitoefenen.

6. Besluit

27. De kredietgever (kredietbemiddelaar) dient bepaalde informatie te verstrekken opdat de consument verschillende aanbiedingen zou kunnen vergelijken en een geïnformeerd besluit zou kunnen nemen over het al dan niet sluiten van de kredietovereenkomst. Het is echter de vraag in hoeverre de consument het SECCI werkelijk leest en/of vergelijkt. Een passende toelichting moet eveneens aan de consument worden gegeven zodat deze kan oordelen of de kredietovereenkomst aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt. De Belgische wetgever was echter van oordeel dat de consument niet in staat is zelf deze beslissing te nemen en verplicht de kredietgever (kredietbemiddelaar) om op zoek te gaan naar het meest gepaste krediet.

61. Zie *Parl.St.* Kamer 2009-10, nr. 52K2468/001 en www.dekamer.be/FLWB/PDF/52/2468/52K2468001.pdf, 34-35.

62. *Parl.St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1021/ en www.senate.be/www/webdriver?MltabObj=pdf&MlcolObj=pdf&MlInamObj=pdfid&MltypeObj=application/pdf&MlvalObj=83887284; amendement bij wetsvoorstel voor een betere bescherming van de consumenten in de sector van het consumentenkrediet en een betere definitie van de financiële tussenpersonen, *Parl.St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1021/2 en www.senate.be/www/webdriver?MltabObj=pdf&MlcolObj=pdf&MlInamObj=pdfid&MltypeObj=application/pdf&MlvalObj=83888267.

63. Volgens een statistisch onderzoek dat door de Nationale Bank in 2010 werd uitgevoerd, worden bijna 62% van de kredieten door andere instellingen dan kredietinstellingen aangeboden. Zie Nationale Bank van België, “Statistieken Centrale voor Kredieten aan Particulieren – Statistisch verslag 2011”, www.nbb.be/DOC/CR/CCP/Publications/BRO_CKPSTAT2011N_31122011.pdf, 27.

64. Aan de andere kant wenst men de bedoelde warenhuizen en handelszaken op te nemen in het stelsel van de financiële tussenpersonen (als bedoeld in de wet van 22 maart 2006 betreffende de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten en de distributie van financiële instrumenten, *BS* 28 april 2006, 22598) voor de kredietverlening die niet gebonden is aan de aankoop van bepaalde goederen.

Voorafgaand aan het daadwerkelijk sluiten van de kredietovereenkomst moet de kredietgever (kredietbemiddelaar) aan de consument de juiste en volledige informatie vragen die hij noodzakelijk acht om de financiële toestand en terugbetalingsmogelijkheden van de consument te kunnen beoordelen. De consument heeft de plicht om op die vragen juist en volledig te antwoorden. De verplichting om enkel krediet toe te staan indien de kredietgever er redelijkerwijze kan van uitgaan dat de consument het krediet zal kunnen terugbetalen, is zonder meer de belangrijkste bepaling in het vermijden van overmatige schuldenlast.

28. Aan de verplichting om (1) op zoek te gaan naar het best aangepaste krediet en (2) het krediet te weigeren wanneer men er redelijkerwijs moet van uitgaan dat de consument niet zal kunnen terugbetalen, wordt getwijfeld wat betreft hun conformiteit met de Europese regelgeving. Ons inziens is enkel de verplichting om op zoek te gaan naar het best aangepaste krediet niet conform de Europese regelen.

29. Doordat de informatieverplichtingen nauw met elkaar verbonden zijn en vaak één groot kluwen dreigen te worden, leek het ons erg zinvol om er bij wijze van slot een schematisch overzicht van te maken.

